

UIA/UNESCO MİMARLIK EĞİTİMİ ŞARTI

Hızla değişen bir dünyada mimarlığın gelecekteki gelişimi konusunda kaygı duyan biz mimarlar, yapılı çevrenin oluşumu, kullanılışı, döşenişi, peyzajının düzenlenmesi ve bakımı konusunda etkili olan her şeyin, mimarların yetki alanına girdiğine inanmaktayız. Geleceğin mimarlarının eğitilmesi işinin, onların hangi kültürel miras ortamında olursa olsun, sürdürülebilir bir gelişme için çalışabilmelerini sağlayacak şekilde

iyileştirilmesinden sorumlu olan bizler, diyoruz ki:

I. GENEL OLARAK

0. Yeni çağ, bir çok yerleşim biriminde sosyal ve işlevsel bozulmadan kaynaklanan ve aşılması gereken ciddi ve karmaşık sorunları da beraberinde getirecek ve bu bozulmanın temel özelliklerinin başında milyonlarca insan için konut ve kentsel hizmet noksanlığı ile tasarımcının toplumsal içerikli projelerden giderek daha fazla dışlanması gelecektir.

1. Bu durum, akademik kuruluşlarda yürütülen araştırma ve projelerin, gerek günümüz gerekse gelecek için yeni çözümler ortaya koyması gereğini temel koşul kılmaktadır.

2. Mimari, yapıların niteliği, bunların çevreleri ile ilişkisi, doğal ve yapılı çevreye olduğu kadar toplu ve tekil kültürel mirasa gösterilen saygı, toplumu ilgilendiren konulardır.

3. Bunun sonucu olarak toplum; mimarların, mekansal planlama, tasarım organizasyonu, yapıların inşa edilmesi ve bunlarla birlikte yapılı mirasın korunması ve zenginleştirilmesi, doğal dengenin sakınılması ve var olan kaynakların akılcı kullanımı bağlamında, bireylerin, sosyal grupların ve toplulukların gereksinmelerini anlayabileceğinden ve bu gereksinmelerin ifadelerini ortaya koyabileceğinden emin olmak istemektedir.

4. Mimarların eğitime ve yetiştirilme yöntemleri çok çeşitlidir ve bu, korunması gereken bir kültürel zenginlik oluşturmaktadır.

5. Ancak gene de, gelecekte atılacak adımlar için ortak bir zemin oluşturulması, sadece kullanılan pedagojik yöntemler bağlamında değil, aynı zamanda uygun bir ileri düzeye erişmek hedef alındığında, ülkelerin, okulların ve meslek örgütlerinin geleceğin mimarlarına verilecek eğitimi değerlendirmelerine ve iyileştirmelerine olanak verecek ölçütler oluşturmak açısından da yerinde olacaktır.

6. Mimarların farklı ülkeler arasında giderek artan hareketliliği, her diplomanın, sertifikanın ya da benzeri formel eğitim kanıtının karşılıklı olarak tanınması veya onaylanmasını gerekli kılmaktadır.

7. Mimarlık alanında mesleğin uygulanabilmesi için diploma, sertifika ya da benzeri formel eğitim kanıtlarının karşılıklı olarak tanınmasının kökeninde, bu yeterliliğe sahip kişilerin, bu Şartın öngördüğü eğitimi almış olduklarını ve bu düzeyi muhafaza ettiklerini garanti eden nesnel ölçütler bulunması gerekir.

8. Mimarlık okullarında yetiştirilecek olan geleceğin dünyası görüntüsü, aşağıdaki hedefleri içermelidir:

- Yerleşim yerlerindeki bütün insanlar için, insanlığa yaraşır bir yaşam kalitesi,
- İnsanların sosyal, kültürel ve estetik gereksinmelerine saygılı bir teknik uygulama,
- Yapılı çevrenin ekolojik olarak dengeli ve sürdürülebilir gelişimi,
- Herkesin kendi malı ve sorumluluğu olarak görüp değer verdiği bir mimari.

II. EĞİTİM VE HEDEFLERİ

0. Mimari, mantık, duygu ve içgüdü adasındaki bir gerilim alanında yaratıldığından, mimarlık eğitiminin, insanlığın geleneğinde var olan yapı yapma fikrini ifadelendirme, koordine etme ve uygulama yeteneğinin ortaya konması olarak görülmesi gerekmektedir.

1. Mimarlık, beşeri bilimler, sosyal ve fiziksel bilimler, teknoloji ve yaratıcı sanatlar gibi önemli bileşkenlerden oluşan disiplinler arası bir alandır. Mimarlık eğitimi, üniversitelerde, polit teknik okullarında ve akademilerde verilmektedir. Formel yeterliliğe yönelik ve meslek adamlarının mimarlık alanında mesleklerini uygulamalarına olanak veren eğitimin, ana eğitim alanı mimarlık olmak üzere, üniversite düzeyinde olması kesin olarak sağlanmalıdır.

2. Ana hedef mimarın farklı talepler arasında ortaya çıkabilecek çelişkileri çözebilen, toplumun ve bireylerin çevresel gereksinimlerine şekil verebilen bir genel meslek adamı olarak şekillendirilmesidir.

3. Mimarlık eğitimi;

- Gerek estetik gerekse teknik gereksinimleri karşılayan mimari tasarımlar yapabilme becerisini,
- Mimarlık ve ilgili sanat dalları, teknolojiler ve insan bilimlerine ilişkin kuramlar ve bunların tarihleri hakkında yeterli bilgiyi,
- Mimari tasarımın kalitesinin etkileyicisi olarak, güzel sanatlar konusunda bilgili olmayı,
- Kentsel tasarım, planlama ve planlama sürecinin gerektirdiği beceriler konusunda yeterli bilgiyi,
- İnsanlar ve yapılar, bu yapılarla çevreleri arasındaki ilişkileri anlayabilmeyi, yapıları ve yapılar arasındaki mekanları, insan - gereksinim ve ölçülerine ilişkilendirme gereğini kavramış olmayı,
- Mimarlık mesleği ve mimarın toplumdaki yerini kavramayı ve bunlara, özellikle sosyal faktörleri göz önüne alan tekliflerin hazırlanmasında işlerlik kazandırabilmeyi,
- Yapı tasarımı ile bağlantılı olarak strüktür tasarımı, inşaat ve mühendislik sorunlarını kavramış olmayı
- İç mekanlarda konfor koşulları yaratabilmek ve iklim koşullarına karşı koruyabilmek için yapıların fiziksel sorunları ve teknolojileri ile işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayı,
- Yapıların kullanıcılarının taleplerini maliyet öğeleri ve imar kurallarının koyduğu sınırlar içinde karşılamak için gerekli tasarım becerilerine sahip olmayı,
- Tasarım kavramlarını yapılarla dönüştürmek, planları genel planlarla bütünleştirmek için gerekli olan üretim, örgütlenme, yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmayı, içerir.

4. Mimarlık öğrencilerinin yapılı çevre içinde karar verme süreçlerini oturtabilecekleri bir etik çerçeve geliştirebilmeleri için, müşteri taleplerinin ardındaki siyasal ve mali dürtüler ile imar mevzuatından ciddi olarak haberdar kılınmaları gerekir. Genç mimarlar, toplum içinde meslek adamları olarak sorumluluk yüklenme yönünde teşvik edilmelidir.

5. Eğitim programları, gelecekte karşılaşılabilecek bakım masraflarını da göz önüne alan mimari tasarım yaklaşımlarını desteklemeli ve bakım gereksinimi düşük malzeme kullanan geleneksel inşaat yöntemlerinin aksine; bazı çağdaş, deneysel ve geçerliliği henüz kanıtlanmamış endüstriyel sistemlerin ve malzemelerin, sürekli ve pahalı bakım gerektirdiği unutulmamalıdır.

6. Üçüncü paragrafta sözü edilen bilgi ve becerilerin dengeli bir biçimde kazanılması uzun bir olgunlaşma devresi gerektirmektedir; mimarlık eğitimi süresi hiç bir zaman bir üniversitede ya da buna eş değerli bir kurumda tam zamanlı olarak geçirilecek beş yıl ve buna ek olarak iki

yıllık bir büro deneyiminden az olmamalıdır. Akademik çalışmaların tamamlanmasının ardından en az bir yıllık bir süre, mesleğin uygulanmasına ayrılmalıdır.

Yetiştirme süreci, eğitim programının sonunda, esas olarak kazanılan bilgi ve bunun tamamlayıcısı olan becerileri ortaya koymak üzere bir mimari projenin bireysel olarak sunulması ve savunulmasını içeren bir sınavla resmiyet kazanmalıdır. Bu amaçla, jürilerde uygulama yapan mimarlar ile diğer okullardan öğretim elemanları ve eğer olanak varsa, diğer ülkelerden kişiler bulunmalıdır.

7. Çok çeşitli olan öğretme yöntemlerinden yararlanabilmek için, öğretim elemanları ve ileri düzeydeki öğrenciler için gerçekleştirilecek değişim programları uygun olacaktır. İdeal olarak, sonuçların karşılaştırılmasına ve eğitim kurumlarının kendilerini değerlendirmelerine olanak sağlamak için, oluşturulacak bir uluslararası ödüller ve sergiler sistemi ile final projelerinin okullar arasında paylaşılması sağlanmalıdır.

8. Erken yaşlarda kazanılacak mimari bilinç, gerek geleceğin mimarları gerekse yapıların kullanıcıları için önemli olduğundan, mimarlık ve çevreye ilişkin konular okullarda genel eğitimin bir parçası olarak sunulmalıdır.

9. Mimarlar için sürekli eğitim sistemleri oluşturulmalıdır; mimarlık eğitimi hiç bir zaman kapalı bir süreç olarak görülmemelidir.

III. MİMARLIK EĞİTİMİ İÇİN ÖLÇÜTLER

Yukarıda dile getirilen hedeflere ulaşabilmek için, aşağıdaki hususlar göz önüne alınmalıdır :

1. Eğitim kurumlarının düzenli aralarla öz - değerlendirme yapmalarına ve aynı alandan kişilerin değerlendirmelerine olanak verecek sistemler geliştirmesi tavsiye edilir. Değerlendirme kurullarında diğer okullardan eğitim elemanları ve uygulama alanından mimarlar da bulunmalıdır.

2. Her eğitim kurumunun öğrenci sayısını eğitim verme kapasitesine göre ayarlaması gerekir, öğrencilerin seçilme ölçütleri, mimarlık alanında başarı ile yetiştirmenin gerektiği yeteneklerle bağlantılı olacak ve eğitim programına giriş noktasında, okullar tarafından örgütlenecek uygun bir seçme süreci ile uygulanacaktır.

3. Çağdaş kişisel bilgisayar teknolojisi ve uzmanlaşmış yazılımlar, mimarlık eğitiminin her alanında bilgisayar kullanımının öğretilmesini temel koşul kılmaktadır. Mimarlık okullarında yeterli laboratuvarlar, araştırma için gerekli olanaklar, ileri düzeyde öğrenim, yeni teknolojiler için bilgi ve veri değişimi sağlanmalıdır.

4. Ortak bir anlayışın kazanılabilmesi ve mimarlık eğitiminin düzeyinin yükseltilmesi için, bilgi, öğretim elemanları ve son sınıflara gelmiş öğrencilerin değişimini sağlamak üzere, dünya çapında bir ağın oluşturulması gerekmektedir.

5. Mimarlığın uygulanması ve öğretilmesi arasında sürekli bir alışveriş teşvik edilmeli ve bu ilişki korunmalıdır.

6. Araştırma, mimarlık eğitimi verenler için temel bir faaliyet olarak görülmelidir. Bu mimarlık araştırmaları akademik disiplinler yanında, proje çalışmaları ve inşaat yöntemleri üzerine de kurgulanmalıdır. Mimarlık alanındaki araştırmaların değerlendirilmesi için özel değerlendirme kurulları oluşturulmalı ve genel araştırma değerlendirme kurullarında mimarlar da bulunmalıdır.

7. Tasarım projesi çalışmaları, kazanılan bilgi ve bunların tamamlayıcısı olan becerilerin bir sentezi olmalıdır.

Mimarlık ders programları bu şart'ın eğitim hedefleri (Bölüm II.3) kısmında değinilen konuları içermelidir.

Doğrudan öğretici/öğrenci diyaloguna dayalı bireysel proje çalışmaları, öğrenme döneminin önemli bir kısmını almalı ve ders programlarının yarısını oluşturmalıdır.

SONUÇ

Bu şart, UIA ve UNESCO'nun girişimi ile ortaya ıkmiş olup, uluslararası veya ulusal düzeyde herhangi bir mimarlık okulu tarafından benimsenmeye uygundur. Bu şart'ın, içersinde bireysel başarının herkes tarafından paylaşılabileceği bir global mimarlık eğitimi ağının yaratılması yönünde kullanılabileceğini umarız. Ayrıca, bu şart'ın, tüm dünyaya seslenen çağrısı ile, mimaride eğitiminin ağdaş dünyanın gerek sosyo-kültürel gerekse mesleki alanda karşımıza aşılması gerekli engeller olarak çıkarttığı ve koruma, geliştirme ve acil eylem güvencesi gerektiren sorunların anlaşılmasında da yardımcı olacağını ummaktayız.

Nisan 1966

Danışmanlık Hizmetlerinde UIA Uluslararası Ahlak Kuralları

(1987 yılında Dublin'de yapılan Uluslararası Mimarlar Birliği UIA XVII. Genel Kurulunda kabul edilmiştir.)